»БРАНИК« ИЗЛАЗИ
шест пута на недељу,
осим на дан после свеца.

ПРЕТПЛАТА И ОГЛАСИ
шаљу се на администрацију
А РУКОПИСИ
уредништву »БРАНИКА« у Нови Сад.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ »БРАНИКУ«
на годину — К 28·— или 35·— дин.
на по године К 14·— или 17½ »
на четврт год. К 7·— или 8¾ »

Поједини бројеви стају 10 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 пот. од реда ситних слова

Уредништво и администрација »Браника« налази се у кући дра Мих. Полита-Десанчића, грчко-школска улица бр. 11.

Број 220. У Новом Саду, у уторак 3. (16.) октобра 1906. Година XXII.

Позив на претплату.

Крајем прошлога месеца истекла је претплата свима оним нашим претплатницима, који се на трећу четврт, односно до краја септембра 1906. на наш лист претплатили.

У течају ове треће четврти могли су наши поштовани читаоци видети, да је „Браник“, као ни један други српски лист, имао оригиналне дописе са угарског сабора у погледу најновијих појава. Ти дописи имали су свога значаја, јер су давали верну слику о расправама у угарском сабору и о оном, што је бивало у народносном клубу. Исто тако су могли увидети поштовани читаоци, да једино „Браник“ доноси по стенографским саборским извештајима важне говоре народносних посланика. Тако исто бавио се „Браник“ новим положајем у Троједници, те је такове чланке доносио, који су могли обавестити читаоце нашег листа о читавом положају. И у овој четврти, што наступа, мислимо продужити то наше деловање. Осим тога, као што већ доносимо, доносићемо и од сада опширније извештаје о књижевним појавама, а тако исто нећемо пропустити да привредну струку у нашем листу негујемо. Према том држимо, да ће читаоци нашег листа бити задовољни.

Молимо, да нам поштовани претплатници благовремено обнове претплату, како не би било прекидања у шиљању листа. Ми не жалимо ни труда ни трошка, да задовољимо своје читаоце, њихове захтеве и потребе, па је право, да и претплатници тачно врше своју дужност.

Позивамо дакле своје досадашње претплатнике, а и остали српски свет на нову претплату.

Претплатна је цена „Бранику“:
На годину . . . 28 кр. или 35 дин.
На по године . 14 кр. или 17½ дин.
На четврт год. 7 кр. или 8¾ дин.

А може се претплатити месечно. Месечно стаје „Браник“ 2 К 35 пот.

Претплата се шаље поштанском упутницом на Администрацију „Бранника“.

У Новом Саду, 2. (15.) октобра 1906. г.

Управа и уредништво „Бранника.“

Ко је крив?

Ми верујемо, да су овостраном српском народу *додијале* страначке зађевице и трзавице. Нити тежега положаја, него што је у овостранога српскога народа, нити веће лакомислености, но што је у нашим партијским одношајима! У Србији и ако не избивају страначке трзавице, па и ако је ово несрећа за Србију, то је ипак ово мања несрећа, него у нас, где имамо трећега и над нама и против нас, и где бисмо имали да осигурамо наше народно биће, па не би требало да трошимо нашу народну снагу у борби једни против других.

Са тога гледишта ми смо свагда били за споразум и за одстрањење страначких зађевица и трзавица. О овом смо дали доказа и против мишљења многих наших партизана још године 1897. поводом петровданскога сабора. Држали смо, да у том погледу мора делити наше становиште читав овострани српски народ, јер држасмо па и данас држимо, да нема тога Србина, који не би желео споразума и слоге. Држасмо и држимо, да струја за слогом пре или после мора продрети у народ. У том погледу имали смо ту задовољштину, да је читав овострани српски народ радосно поздравио појаву српске слоге у *Вел. Кикинди* приликом избора посланика за државни сабор.

Ми смо у нашем листу обуставили сваку полемику са овдашњим радикалским листом, и ако ово није било по вољи многим нашим партизанима, особито оним у турско-бечејском изборном срезу, који су били вређани од стране радикала, а радикали су они, који су избор *Мркшићев* против дра Љубе *Павловића* само помоћу мађарских гласова и помоћу административнога апарата могли произвести. Обуставили смо полемику против овдашњега радикалскога листа, ма да није престао да нас напада и грдњама обасипа. Али је међутим надошло нешто, што је прелазило већ сваке границе.

Кад су говори кикиндскога посланика на угарском сабору били одушевљено поздрављени од читавога српскога народа, кад су стекли признања и у највећих српских противника у сабору и изван сабора — овдашњи радикалски лист продужио је, да обасипа управника нашега листа највећим грдњама. Читава новосадска радикалска клика, са „вождом“ на челу, упела се из петних жила, да омаловажава кикиндскога посланика и збрише у народу утисак, што су његови говори на угарском сабору на српски народ учинили.

Наравно да према овако *подлим*, несрпским нападајима писмо могли остати равнодушни. Али према тој крајњој подлости остали смо ипак у дефензиви, заузели смо само обрамбени положај.

Али деловање радикала у самој Будимпешти против српских интереса морало нас је изазвати, да од времена на време маркирамо несрпско понашање радикала. Српски радикали без икаква зазора улазили су и излазили су код упливних људи данашње коалиције, управо код данашњих коалиционашких власника. Новосадски Кошутовци сваки час су долазили у Будимпешту и имали своје састанке са меродавним круговима заједно са радикалским вождом посредовањем новосадскога посланика грофа Арведа Телекија и новога новосадскога великога жупана дра Бале. Негдањи бранилац човека „историјскога ножа“, посланик Шома *Вишоштаји* напао је дра Полита у седници угарскога сабора, хвалећи Јашу Томића а кудећи дра Полита. Радикални посланик др. Јован *Манојловић* пак назвао је у седници угарскога сабора Јашу Томића „*апостолом*“ српско-мађарске слоге, а примио се, да у корист Јаше Томића побије мандат дра Николе *Пеше*, изабраног посланика у белоцркванском срезу. Шта је било у народносноме клубу од стране радикала, да се јединство народносне странке раскине — о том не ћемо овде да говоримо.

Али и према свима тима појавама од стране радикала ми нисмо заузимали непријатељски положај. Шта више представљали смо ствар тако, да међу српским посланицима на угарском сабору влада потпуни споразум, па у ствари није ни било међу њима неспоразума.

Али наравно ово није могло бити меродавно за радикалску новосадску клику и њиховога „вожда“. Можда су радикалски посланици имали да чују и неке прекоре, што не заступају енергичније чисто радикалско становиштво.

Међутим ми смо могли бити равнодушни према том „радикалском послу“. Али су радикали забраздили са барнумском прославом четрдесетогодишњице „Заставе“ и са њиховим држањем у Троједници. То већ није била зађевица и размирица међу нашим и радикалским листом, то је ствар, којом се вређало Српство.

Ми не можемо допустити, да се светло име Светозара Милетића *употребљује као средство препоруке данашњим власницима*, не можемо допустити, да новосадски Кошутовци *рехабилитирају* Милетића пред мађарском публиком, не можемо допустити, да мађарско новинарство испира уста са светлом успоменом Светозара Милетића. За то смо услед повређених српских осећаја, морали најодлучније устати против радикалскога барнумства, што је било скопчано са четрдесетогодишњицом „Заставе“.

Но оно, што урадише и што раде радикали у Троједници, то је још црње и горе. Барнумство у Новом Саду у погледу Милетића може да вређа српске осећаје, али оно у Троједници *шкоди* животним интересима Српства.

Једва смо дочекали нови обрт у Троједници, једва смо дочекали давно жељену слогу између Срба и Хрвата, једва смо дочекали, да они, који су радили за ту слогу, стану на чело оне владе, која управља земљом. Према том обрту, јасна је ствар да је у интересу Српства, да буде слоге у српском народу — па шта видимо данас у Троједници?

Српска самостална странка, којој припада заслуга, да је порадила на слози између Срба и Хрвата, којој припада заслуга, да је са хрватском опозицијом оборила стару владавину, такозвану Куеновштину — против те српске самосталне странке *окомили* се радикали, те раде из петних жила, да је свуда, где год је могу, *обарају*. То је *прави скандал* за Српство: да српски радикали у Срему и у Славонији *узастопце* иду за самосталцима, да их у српском народу дискредитују и оборе. Закажу ли самосталци гдегод какав збор, таки ће радикали заказати свој збор. Ту онда подметањима и сумњичењима нема краја. Зна се, да су самосталци оборили Куеновштину. Јесте! Али радикали клеветају самосталце, да они раде са Куеновцима против радикала. Па то онда иде у бескрајност! Наравно, радикали су жељни што више мандата за хрватски сабор, а највише да дођу преко хрватскога сабора у угарски сабор, јер је срамота, да тамо осим Красојевића, који је протекцијом самосталаца тамо дошао, нема других радикала. Тако је то данас у Срему и Славонији: права трка између радикала и самосталаца, на грдну бруку читавога Српства.

То је данас такова *одвратна* слика у Срему и Славонији, да немамо доста речи, да понашање радикала жигошемо.

Крајње је време, да овострани српски народ устане против несавесногa понашања радикала. Нека српски народ осуди покварену српску интелигенцију, особито радикалску клику у Новом Саду са њиховим „вождом“.

Ми смо знали бити објективни, знали смо бити непристрани, па ћемо и од сада бити. Ми бисмо највећма волели, да једном престану зађевице и трзавице. Знамо, да не може бити идеалне слоге, али може бити толеранције, може бити снošљивости. Али и тога данас нема у нас. *А ко је томе крив* — о том нека суди народ!

⊙

„Застава“ напада.

Буд је „Застава“ пред целим српским светом са својом „јубиларном“ прославом обрала бостан, туд још она виче и напада. Место да се увуче у пужју љуску, она напада „Браник“ за то, што је обелоданио пред српским светом оно, што је „Застава“ тако ревносно тајала, да то нико не дозна. А то је учествовање „Заставиног“ уредника *Брадваровића* на Ракоцијевим свечаностима. Наравно, кликаши око „Заставе“ хтели би да су добри и према „високој влади“ кошутовској и према свом народу. Па лепо оно, што овом не би годило — просто прећуте. Е — не пик тако! То је оно србијанско: **„Помоз' Бог, чаршијо, и десно и лево!“** То је политика „Заставина“, од кад је дошла у руке садашњим опсенарима. Али Милетић није тако радио. Он је отворену — једнаку и увек досљедну политику водио.

„Застава“ хоће да извини свога уредника Брадваровића, па је пронашла да он „не може“ да иде на свечаност Ракоцијеву — и ово тобож треба ми да знамо. Каже, да њен дични уредник **„не може“** учествовати у тој свечаности. Дакле „не може“, а не да неће. Он би, сиромах, ишао, ал' је у томе спречен нечим, што „Застава“ не ће да повери српској публици. И то је тајна. У опште „Застава“ има многе тајне. Због народа не сме уредник да иде, а због својих кошутовачких пријатеља не сме то отворено да призна, него

каже да је спречен — „не' може“ отићи, иначе — би отишао. То је оно: „Помоз Бог, чаршијо!“ и т. д. Ej, фарисеји, фарисеји! Ви, који друге људе називате фарисејима! Има ли већих фарисеја од вас?

Главни уредник „Заставе“ држи на јубиларном збору „Заставином“ беседу, која је — кажу — трајала подруг сахата. И никад не доноси ту своју „фулминантну“ „велику“ „епохалну“ беседу у свом листу — у свој њеној „знаменитој“ опширности. Ајак! То српска публика мора да чита из мађарских листова. Сасвим логично. Цео његов говор намењен је био мађарској публици, која је на збору у великом броју присутна била. Према тој публици је и беседа удешена била. А то се у „Заставу“ не може онако исто донети, као што је говорено. Тамо ће се донети нешто друго, што годи опет Србима. Ето тако се то ради — годинама се тако ради. И опет има слепаца, и код мађарских Кошутоваца и код Србаља, који то не виде!

Зато дознајемо тек из Кошутовачког листа „Хатарер“-а, шта је управо главни уредник „Заставе“ у својој беседи рекао. Рекао је: Да су Срби још са мађарским војводом Арпадом дошли у Угарску са оружјем у руци, те с Мађарима заједно освојили и поделили ову државу, и да су учествовали са Арпадом заједно при „*крвном уговору*“ (vérszerződés), те су непрекидно од тог доба па до данас с Мађарима у најтешњем пријатељству били. Никад од Мађара нису Срби тражили привилегије, јер су им веровали, него су их тражили од Беча, јер му нису веровали. А и како би веровали, кад су два патријарха, а један владика тамо у Бечу напрасно неприродном смрћу умрли. А и последњи војвода — вели — тако је прошао. Срби, вели, никад нису били против Мађара, а и како би били, кад они од Мађара нису били никад угњетени. За то и Светозару Милетићу није никад требала Војводина и он је био увек одлучно против Војводине. Па и сада Срби хоће „**безусловно**“ да се боре са Мађарима заједно за потпуну независност угарске домовине против Беча! Кад је тај кошутовачки лист овако саопштио говор славног Јакова, он онда завршује: **То је отворен оглас рата Бечу од стране Србаља.**

Нама додуше није познато, да су овострани Срби огласили рат Бечу, што сада тек из „Хатарера“ дознајемо, јер „Хатарер“ каже, да је тај рат огласио Бечу главни радикалски „вожд“. Али тај говор „вожда“ пун је неистина. То је просто **извртање и српске и мађарске историје.** Али „Заставин“ шеф научио је да изврће садашњост, па мисли да може то чинити и са прошлошћу. Може ко имати политичко убеђење, какво хоће, али повесницу не сме фалсифицирати, да је тако изврнуту употреби за своје дневне политичке циљ. То не само да није солидно, него може бити и опасно.

Од таког фалзификата повеснице овостраног српског народа сваки би се други ужаснуо. Али „главни“ је већ више пута са обманом пробао, па му је увек пошло за руком, уверио се о истини онога: „*Mundus vult decipi*“ (Свет хоће да буде преварен).

Други пут ћемо говорити о бесмислицама у том „јубиларном“ говору. За сада ћемо само једну истаћи. А то је тврдња, да је Светозар Милетић био **„противан српској Војводини“.** Милетић је био само против Баховске немачке Војводине а не против српске, основане на автономији, и државним законима утврђене.

Ма да знамо, да се све знање „главног“ уредника „Заставе“ састоји само из оне новинарске праксе и рутине, што ју је као шегрт код бечких чивутских новина набавио, ипак не можемо претпоставити, да као журналиста није бар прочитао велико-бечкеречки политички програм Милетићев, који је, као што је опште познато, сам Милетић саставио. На ба и прва тачка тога програма изреком наглашује: „*Да се српски посланици на угарском Сабору имају својски заузети, како би се закључци српског народног (политичког благовештенског) сабора од г. 1861. (који је донео закључке о преустројству Војводине) пред угарски земаљски сабор на дневни ред ставили и претресли, па у колико се Мађари на сабору том не би с тим закључцима могли сложити, да се нов српски (политички) сабор сазове, који би нове предлоге учинио.*“ Дакле Милетић је тражио, да угарски сабор призна *засебно* **автономно земљиште** за осигурање српске народности у оквиру јединства Угарске и њеног устава.

Закључци благовештенског српског Сабора о српском Војводству састоје се из 26 тачака, које су једном представком поднесене Његовом Величанству краљу. Војводина би та према тим закључцима имала своју автономну територију, свога изабраног поглавицу под именом **„српског војводе“**, који би био члан горње куће угарског сабора, и као „Báró regni Hungariae“ имао место одмах после таверника, а на Хрватском Сабору после бана.

То припада историји и не може се једним спекулантским говором збрисати. Војводство није српском народу с неба у крило пало, јер је за њ многи јунački српски син у зелену траву загризао, а многа мајка српска горко пропиштала за јединцем својим. Зато се не сме ниједан прави Србин на успомену њену блатом бацити и мора о њој само с пијететом говорити.

Као што смо дакле навели, прва тачка бечкеречког програма говори о војводству. Црно на бело.

И како може онда когод тако дрско и очевидно истину извртати само за то, да обмане свој и — мађарски народ?

И ми хоћемо слоге, љубави и споразума са нашим сугрђанима Мађарима, са којима нас веже и прошлост и будућност. Али ми хоћемо искрен споразум, не на основу извртања и обмане, него на основу правде и истине.

Из свега до сад наведенога јасно је као сунце, да цео говор „Заставиног“ уредника није ни био намењен Србима, него Кошутовцима за то само, што су сада они у власти и на влади. За то Срби нису то требали ни дознати, зато се то забашурило. Кошутовци су, дабогме, имали право, што су једва дочекали да тај тако звани „*оглас рата*“ употребе као баук против Беча, да оданде што веће уступке за себе изнуде. Њима је то добро дошло, а радикали хоће тиме да придобију „безусловну благонаклоност“ кошутовске владе, како би и даље по автономији газдовали. Сви дакле имају од тога користи. Само заведени безазлени и преварени народ српски служи као оруђе у рукама несавесних политичких спекуланата. **Али сваки је народ ковач своје судбине.**

Правдан.

Избори у Црној Гори.

У Црној Гори су 14. (27.) септембра извршени избори посланика у Народну Скупштину. Црногорски листови, доносећи имена изабраних посланика, не казују, да-ли је већина тих посланика уз данашњу црногорску владу или против ње. Колико смо ми извештени, међу новим црногорским народним посланицима има 13 ноторних опозиционара, али влада ипак има знатну већину.

Нови посланици су ови:

1.) у варошима: Цетињу: Војвода Шако Петровић, државни саветник у пензији; Подгорици: Спасоје Пилетић, председник подгоричке општине; Никшићу: Симо Шобајић трговац; Колашину: Павле Вујисић, председник обласног суда; Бару: Марко Петровић, бив. обласни управитељ; у Улцињу: Сердар Саво Пламенац.

2.) у капетанијама: пјешивачкој: Лазар Мијушковић, председник министарства и министар иностраних дела; горњо-брмничкој: Лабуд Гојнић, министар унутрашњих дела; доњо-морачкој: Мило Дожић, министар правде и заступник министра просвете; доњо-црмничкој: Јован Пламенац, школски надзорник; барској: Гаврило Церовић, вршилац дужности председника обласног суда у Бару; мркојевићској: Ода Карађузовић; цетињској Ристо Поповић, члан Великог Суда; његушкој Војвода Божо Петровић, председник министарства у пензији; граховској Марко Петровић, обласни управитељ у оставци; цеклинско-добрској Мило Татар; љуботињској Ђуро Дрецун; петрушинској Спасоје Радуловић; доњо-

---

ЛИСТАК.

НЕВЕСТА ВАРВАРА. (13)

Написао: **И. Н. Потапенко.** Превео: **Ст. С. Илкић.**

Отац Лука се сада налазио у великој тешкоћи. Он је изешао на мегдан с противником, који се показао много јачи од њега, јачи својом убеђеношћу, којој на супрот отац Лука не могаше ништа слично противу ставити.

И он је имао само једну жељу: да му се жена врати што скорије те да она даде целој ствари потребан ток.

— Можете ли ми учинити једну услугу? — рече, међутим, Мелентије.

— Какву? — запита отац Лука, али сада већ обазриво, не обећавајући унапред, да ће је учинити.

— Дозволите ми, да видим Варвару.

Овоме се отац Лука никако није надао. У први мах изгледало му је, да се ова жеља никако не може испунити. Варенкино расположење никако није то допуштало, јер она није могла ни да чује име свог пређашњег жениха.

Али, с друге стране искрсаваху оне исте претпоставке практичнога значаја, које су га нагониле, да прими Мелентија и да с њиме буде љубазан. Како дакле да откаже човеку тако просту молбу — да се види и разговара с његовом кћерју? Могуће, да је непријатељство према њему — у самој ствари — неосновано, могуће, да ће он то и доказати са неколико речи?

Ето њега, оца Луку, већ је придобио на своју страну. Без сумње је, да он у својој души и сада још гаји наклоност према њему.

Но међутим, одлучити се на то без жене он никако није могао. То је превазилазило његову одважност.

— Ево шта ћу вам на то рећи, оче Мелентије! Ви без сумње имате права, да желите састати се с мојом кћерју, да јој објасните ваш поступак; али ме извините, што вам ја не могу то сада учинити. Када бисте Ви знали њезино расположење, ви бисте разумели, да се она за такво шта мора спремити . . .

— Ах, та баш ју не треба спремити — рече Мелентије с тужним уздахом. Шта значи: спремити? То значи — уселити јој предубеђење у душу. А свако предубеђење је мој — непријатељ, с којим се морам борити. На што ју спремати? Нека она сама погледа на ме, нека ме сама саслуша и својим здравим разумом и чистим срцем нека реши . . . . Она не би погрешила, то ја добро знам.

— Ви, оче Мелентије, говорите добро, паметно: ја сам побеђен вашим речима, па ипак ја не могу. Па ја ћу вам ето отворено рећи: што се тих ствари тиче, у њима је моја жена господар. Па увек је тако било . . . Ви тек знате. Ето, кад она дође, и то ће се решити.

Мелентије је схватио, да сада цела ствар лежи у слабости оца Луке. Матушку је он познавао као горду непопустљиву жену. Он је јасно себи представљао, како је она морала на њега бити ужасно љута, и предвиђао је, да ће у њојзи имати јаку противницу.

Но у исто доба видео је, да у оца Луке никако не може пробудити одлучност, с тога се и спремио да дочека матушку.

На тај начин две молбе, упућене на оца Луку, остадоше му неиспуњене, а све због слабости његова карактера. У самој ствари отац Лука не беше противан ни једном ни другом, али се бојао, да не ће погодити потребан тон.

Кад би он приметио, да ветар дува с оне стране, која је повољна за Мелентија, он би му одмах говорио *ти* и удесио би му састанак с Варењком.

Да би како год изгладио неугодност у којој се налазио, отац Лука поче распитивати Мелентија о академији и о граду, у коме се она налазила. Мелентије је разумео, за што је он повео разговор о тим стварима, па је исцрпно одговарао на сва његова питања.

Могло је проћи десет минута, када се у предсобљу зачу звонце.

— Но ево, и матушка је дошла! — рече отац Лука с изразом радости, коју није могао, да сакрије. — Ја ћу ево одмах говорити с њоме.

Он устаде и изађе у предсобље. У предсобљу се говорило полугласно, и Мелентије није могао чути цео разговор, али по неке речи и одбрецивања дођоше и до његова уха.

— Шта? То не може бити. . . Како се он усудио?.. — говораше матушка.

Отац Лука је говорио нешто шапћући, да се није могло чути. На то се опет чуло матушкино одбрецивање.

— Не налазим никакве потребе. Ја немам с њиме ништа, да говорим!

И у њезином уздржаном гласу осећало се презирање.

За тим прошао беше часак за одговор оца Луке, који за Мелентија остаде тајна. Но судећи по резултату, отац Лука је морао навести јаке разлоге, јер је матушка на ово већ много мекше одговорила.

— Но, да . . . наравно . . . али нека извини. Ја не могу бити према њему раскошна у љубазности.

Отац Лука је изговорио још једну десетину речи и најзад је наступило одлучно решење матушкино.

— Добро, ја ћу доћи. Њи ћу само за часак у своју собу. Морам поправити косу.

Кроз неколико секунада отац Лука се вратио у собу. У њега беше врло задовољан израз лица, као у човека, који је одржао победу.

— Моја ће жена одмах доћи амо . . . па ће она већ решити . . . Ах, знате ли, — говораше он, очевидно само за то, да би до доласка матушкина време чиме испунио. — Женске су ствари сасвим друкчије. Ми се у њима ништа не разумемо. По некада се и умешаш, али направиш такву збрку, да те Бог сачува. Гле, чини ми се, иде ми и жена . . . да, да . . . Па то и јесте, оче Мелентије, — додаде он, када је ушла матушка и зауставила се на прагу.

Мелентије устаде. Без икакве забуне, тако обично, као да се је јуче с њоме растао, пође он према матушки, која је непомично и укочено стајала и посматрала га сухим и хладним погледом.

— Здравствујте, матушка! — рече Мелентије, чекајући, да му она пружи руку; али она то не учини, већ само мало климну главом и одговори:

— С чођењем сам сазнала, да имамо таквог госта.

— А за што? — одговори Мелентије. — Ја држим, да би се требало чудити, када бих био у родном месту, а не бих вам учинио посету.

— Не, ја бих се томе већ мање чудила — рече матушка, али одмах за тим — сетивши се једне од опазака, што јој је у предсобљу казао отац Лука — постара се, да ублажи свој тон.

— Ипак, молим вас да изволите сести, оче Мелентије — чини ми се, да вам је сада тако име?

— Да, Мелентије, — рече гост и с изразом покорности седе на своје пређашње место.

цеклинској Војвода Шако Петровић, државни саветник у пензији; подгоричкој Поп Војин Поповић; доњо-кучкој Михаило Ивановић, заступник члана Великог Суда; љешко-пољској поп Крсто Поповић; језерско-шаранској Risto Поповић, члан Великог Суда; улцињској Саво Ђурашковић; љешанској Митар Вукчевић, члан обласног суда на Цетињу; краљској Љубо Бакић, вршилац дужности члана обласног суда у Подгорици; зетској Саво Вулетић, председник цетињске општине; мартинићској Драго Радовић; андријевићској, Јанко Спасојевић; шекуларско-трепачкој Милисав Ранчевић, заст. председника обласног суда у Никшићу; требјешкој Марко Петровић, обласни управитељ у оставци; чевско-бјеличкој Марко Вукотић, члан Великог Суда у пензији; опутно-рудинској Нико Татар, надзорник монопола; бањској Марко Петровић, обласни управитељ у оставци; никшићској Вуко Кривокапић, индустријалац; лукавској Милисав Николић, члан обласног суда у Подгорици; липовској Јанко Тошковић, учитељ у оставци; пиперској Спасоје Пилетић, председник општине подгоричке; полимској Јанко Спасојевић, секретар министарства финансија; цуцко-беклићској Саво Кривокапић; шестанеко-селачкој Лазар Јововић, управитељ никшићске поште; затријебачкој Душан Грековић, књ. конзул у Скадру; жупипивској војвода Лазар Сочица, бригадир у пензији; ускочкој Јаков Алексић; рудинској Бајо Гардашевић, члан Великог Суда у пензији; дробњачкој Поп Милосав Томић; вражегрмској Др. Марушић, лекар; спушкој Јовета Ћетковић; горњо-кучкој Поп Вуко Поповић, учитељ; колашинској Мујо Влаховић; пољској Војвода Илија Пламенац, бивши министар војни; величкој Јеврем Бакић; павковићској Милија Павићевић; братоножићској поп Никола Симовић; љеворечкој Радоје Поповић, капетан у оставци; крајинској Адем Браимов Колић; планини пивској Н. Бајагић, капетан у оставци; горњо-морачкој Сава Драговић, члан обласног суда у Колашину; голијској Јово Љепава, начеоник министарства просвете; ровачкој Н. Јовановић, учитељ у оставци, и жупи никшићској Илија Бојовић, бивши шеф полиције.

Кад се узму у обзир сви народни посланици, као и они, који по своме положају улазе у Скупштину, онда је — пише цетињска „Уставност“ — укупни број посланика прве наше уставне Народне Скупштине расподељен по занимању овако: 3 министра, 3 црквене поглавице (митрополит, арцибискуп и муфтија), 4 државна саветника, 3 великосудије (рачунајући и председника Великог Суда, који по положају улази у Скупштину), 1 председник Главне Државне Контроле (по положају), 3 бригадира (по наименовању), 7 судија, 1 учитељ, 4 свештеника, 2 председника општинска, 1 лекар, 1 конзул, 7 државних чиновника у пензији, 10 разних активних државних службеника, 5 државних службеника у оставци, 2 трговца, 8 грађана. Поновних избора биће још 7. Према досадашњим резултатима (65 их је познато заједно са вирилним посланицима) има 14 посланика, који нису државни службеници, било активни или пензионисани.

Догађаји у Русији.

Енглеска адреса Муромцеву.

Изашиљање парламентарне депутације у Русију, о којој се толико говорило, сад је дефинитивно напуштено и то не само с тога, што се са званичних страна указало на неопортуност такве посете, него највише с тога, што је у целој енглеској штампи тај пројекат најоштрије осуђен и то делимице на тако драстичан начин, да је тај потхват, пре но што се почео и извршивати, постао смешан.

Убиство једног уредника.

У Варшави су прексиноћ разбојници продрли у стан адвоката *Демиског*. Његова служавка, која је неопажена умакла, јави то зету Демиског, главном уреднику „Газете Пољске“ Јану *Гадомском*, који станује за један спрат више. Гадомски зграби револвер па полети у помоћ свом тасту. Закуца на врата а кад један од разбојника, свакако мислећи, да је један од његових другова, мало отшкрине врата, опали Гадомски дваред из револвера, али промаши оба пута. На то разбојник пукне, погоди Гадомског у прса па умакне заједно са својим друговима. Гадомски је на неколико сахата после тога подлегао својој озледи.

Наредба светог синода.

Руски свети синод наредио је, да се 17. о. м. по свим црквама у Русији одржи благодарење у спомен тому, што се царска породица спасла од смрти приликом железничке несреће код Боркија, а и у спомен на царски манифест.

Генерални страјкови.

Осим у Лођу избили су генерални страјкови и у Згјерцу и у Пабјаницама. У свим је фабрикама обустављен рад. Радници су демонстративно пролазили улицама. Промет на електричној железници на линији Лођ-Згјерц и Лођ-Пабјанице обустављен је. При свим тим демонстрацијама поново је ратни суд донео неколико смртних пресуда.

Угарски сабор.

(Наставак извештаја о XXXII. седници од 19. јула.)

Александар Вајда-Војевод: „Ако пак урачунамо још 167 непопуњених лечничких срезова, онда је годишњи приход среских лечника за 118 круна мањи него приход ветеринара. Тај приход је сједињен просек плати главних, котарских, општинских и среских лечникā. Годишња плата већини среских лечникā јесте 600 круна.“ Изволите замислити! „У унгској жупанији 400 круна, а 20% среских лечникā добија само стан у натури, 8% добија станарине мање од 200 круна а $17\frac{1}{2}$% добија 400 до 600 круна. Тек 9% среских лечникā добија једну круну хонорара за посету а остали добијају мање и од тог, шта више посетни хонорар износи код 15% мање него 40 филирā.

Но, славни саборе, док у нашој отаџбини прилике буду такве, ко ће ићи на медицински факултет, ко ће добити вољу, да од свију факултета одабере баш најтежи, најскупљи, па пошто је учио пет година, тумарао од једног завода до другог, од једне клинике до друге, да онда, кад је рад да оснује породицу, оде на положај среског лечника са 400 до 600 круна? Зар не би заслужио лечник, који свој живот тако рећи жртвује зарад човечанства и својих ближњих — то не чини новца ради, јер науку и добру вољу тог лечника не може човек новцем исплатити — да живи животом, који је слободан од материјалних бригā? Зар не би заслужио то већ и с тога, што он свој живот с дана у дан тако излаже опасности, да већ као почетник може умрети па да му породица остане на улици? Та може се констатовати у свим државама, да је највећи морталитет између свију, који су посвршавали академске течајеве, баш међу лечницима, јер се они најлакше могу да заразе. Али и без обзира на то, врло је прекеран положај лечнички већ и за то, што зависи од свакога. Почевши од министра зависи од великог жупана, од солгабирова, од свакога све до општинског бележника, па чак и од општинског бирова. Па ко онда да добије вољу, да одабере такву каријеру и да се упише на такву универзитетску струку и да је доучи па кад је једаред сврши, да онда, ако му Бог буде у помоћи, добије хиљаду круна и да буде свачији слуга?

Отон Ферстер: А приватна пракса?

Александар Вајда-Војевод: Ако врши приватну праксу, онда не може вршити позив среског лечника од 30 до 40 општинā.

Не можемо се надати, да ће врло уважени господин министар унутрашњих дела, све да има полубоговску снагу и добру вољу, моћи то реформисати од данас на сутра, јер то и не зависи од његове воље. Данас наш јавни санитет зависи од четири разна министарства, није он усредсређен на једноме месту. Санитетски сенат, који стоји под врховном влашћу врло уваженога господина министра унутрашњих делā, са свим се исцрпе у отправљању бирократских послова. Ако је Криштофи имао воље, да се заинтересује за јавни санитет, онда привидно добро иде ствар. Ако у његова наследника има воље, онда добро иде бирократски део те ствари, али стојимо тако, да реално не може учинити ништа ни уз најбољу вољу. Вента ради учиниће нешто, али да фактично поправи те јадне прилике, са којих сви треба да се стидимо и да се на њих жалимо, то није могуће ни уз натчовечну добру вољу. Ако смо одиста ради да доскочимо том злу, онда молим своје поштоване посланичке другове, да проуче статистику, која се односи на наше санитетске одношаје, па ће онда заједно усвојити идеју, да се том злу не може доскочити без радикалних средстава, а радикална се средства могу наћи само у томе, ако се сав јавни санитет подржави на целој линији. Али не смемо стати на по̄ пута. Кад једаред уђемо у то, онда треба да повучемо све конзеквенције па треба да створимо засебно здравствено министарство на челу с једним министром санитета. Тај ће на целој линији организовати јавни санитет, почевши од министра па до последњег среског лечника тако, као што је данас организована јавна управа. Онда ће жупанијски главни лечник са својим лечничким збором имати већег утецаја на друштво, него што га има данас, кад једва има у жупанији лечничког збора, којем би заповедао и који би предводио у акцији, коју воља развити. Онда ће се изменити цело схватање нашег друштва у погледу јавног санитета, јер ћемо онда имати довољно образованих лечникā у довољну броју, они ће с вољом моћи радити, имаће времена, прилике, одушевљења, да у свом рођеном интересу просвећују друштво и да га одушевљавају за јавни санитет, да за њ приносе жртве. Онда ће оне прилике, које постоје у Румунској, настати и код нас те ћемо ми бити модерна држава и на пољу јавног санитета. Баш с тога сам и рад, да поднесем славном сабору предлог за одлуку (*Чујмо! Чујмо!*). Врло лепо молим, да га усвојите, не обзирући се ни на што друго, до ли на човечност и родољубље. Тај предлог за одлуку гласи овако: „Нека славни сабор закључи, да опуномоћава господина министра унутрашњих послова на то, да изради законски предлог, којем је сврха, да се јавни санитет подржави, и законски предлог, који иде за тим, да се организује здравствено министарство, па нека се министар обвеже, да та два законска предлога мора у преклузивном термину поднети сабору. С тим у свези ваља израдити и законски предлог, који би се односио на бесплатно лечење. Уједно нека реши славни сабор, да о сајмовима и о свецима буде забрањено точити алкохолна пића у мањој количини од једног хектолитра. (*Узвици: Онда ће се пити више!*). То је тако уведено и по другим земљама.

Овај последњи додатак додао сам с тога, што у нас сушица пустоши толико а њој је један од најглавнијих узрока у великој мери распрострањени алкохолизам. Знамо, да наш народ, нарочито недељом, воли да пије а отуд се излеже много зло, јер заразне болести људи добивају веома често у пијаном стању, као што то статистика показује код вренге и гонорое, а то су болести, које тамане људе и народе. А осим тога пијанство потпомаже у организму наклоност према сушици, у колико слаби моћ респистенције.

Ја не предлажем то, да радикално устанемо против тога, да недељом у опште не буде слободно продавати алкохол, али се може захтевати, да принесемо жртву, кад узмемо у обзир, да смо у човечјем материјалу услед умирања деце испод седам година и услед тога, што се многи роде мртви, изгубили преко 73,000.000, а кад узмемо у обзир, да је то порез на алкохол приход државни свега 77,000.000, о̄да ваља да међу предношћу изгубљених човечјих животā и међу приходом од порезе на алкохол створимо неки мали сразмер. Ја не верујем, да ће услед тога опасти државни приход, јер у колико би држава изгубила услед тога, што се недељом не би продавао алкохол, у толико би, ако не још више, добила у човечјем материјалу. Веома би чудно било, кад Ви не бисте примили тај предлог за одлуку на основу тога, што нема новаца.

Тā ја сам на основу садашњег прорачуна доказао, на што ми све имамо новаца. Кад пред славни сабор стане војни министар па захте неколико десетина милијона на топове, ми ћемо му дати па не ћемо ни правити велике ларме; ако врло уважени господин пољопривредни министар замоли 20 милијона на свиларство или гајење коња, ми ћемо и то изгласати; ако се рекне, да нам треба пет или десет милијона, да изашљемо комисију, која ће проучити узроке тому, што нестаје свилених бубā, па да се од свилених гусеница отклони болест — то је француску државу стало већ милијоне а и код нас се може десити — ми ћемо и онда одмах имати новаца. Дакле ма на шта искали новаца, на што треба, ми то изгласамо, и ја још нисам чуо у овом сабору тако велике дебате, после које не би било новаца. Биће новаца за свашта и изгласаћемо све и сва. Али би било врло жалосно и веома стидно по нас, земаљске посланике, кад ми — у колико се буде примио овај мој предлог те министар унутрашњих дела буде захтевао милијоне, да, милијоне, да га може спровести — не бисмо нашли новаца за то. Не могу то да верујем, јер би то за нас била вечита срамота и јер би то требало против нас да изазове клетву данашњег нараштаја и клетву потњег нараштаја, јер ако је ништа на свету вредно и свето за државу, то нису ждрепци нити ајгиране, нису државни поседи нити свилене гусенице, нису топови, него пре свега има вредности човечји живот и човечје здравље. (*Тако је! из центрума*).

Каква ми је то отаџбина, која се не брине за здравље својих синова, за живот своје деце? То мени не може бити отаџбина, што ме напушта, да ме нестане као ланског снега, моја отаџбина може бити само она отаџбина, која се брине за то, да одржи оно, што је најдраже благо човеку, живот и здравље.

С тога молим, немојте то пресуђивати са шовинистичкога гледишта и гледати то на такве наочари....

Михаило Бабо: Није него!

Александар Вајда-Војевод: Немојте гледати на то, што сам ја случајно Румун, кад сам и лечник, него изволите то пресудити са општег човечанскога гледишта. Но ако то не ће поштовани моји посланички другови, а они нека ту ствар пресуде са мађарског шовинистичкога гледишта, и онда ће им бити дужност, да гласају за мој предлог (*Живо одобравање у центруму*).

Председник: Одгађам седницу на десет минута.

(Свршиће се извештај о XXXII. седници од 19. јула).

НОВИ САД, 2. октобра 1906

— **Закон о обележењу Ракоција.** Кад је после угушења Ракоцијева устанка кнез Фрања II. Ракоци морао да бежи у Турску, онда је на угарској дијети од г. 1715. донесен закон, у ком су Ракоци и његови доглавници обележени као велеиздајници. Мађари су одавно наваљивали, да се тај „срамотни закон“ — како га зову — укине, али Беч то никад није дао. Сад, кад ће се Ракоцијев пепео пренети у Угарску, покренута је с извесне стране опет мисао, да се тај закон о Ракоцију збрише. Полузванични рогови данашње угарске владе су ономад раструбили, е је свршена ствар, да ће се „срамотни закон“ о Ракоцију збрисати. А кад сутра-дан, ти исти листови владини јављају, да од тога *нема ништа*!

Опозиконни листови су због тога жестоко напали данашњу „народну“ владу, која у Бечу не може да изради ни оно, што је гроф *Тиса* постигао с пренашањем Ракоцијиних, Текелијиних костију, као и земних остатака Јелене Зрињијеве.

Политички преглед.

— **Угарски сабор.** У седници угарског сабора од петка 29. о. м. пријавио је словачки народносни посланик Фрања *Скичак*, да му је повређено имунитетско право а то је срамота за владу а срамота и за администрацију, којој су органа према горе понизни а према доле праве паше. Приповеда, како је у свом изборном срезу хтео да даде рачуна о свом раду, али је солгабиров захтевао, да то најпре пријави код њега. А кад је говорио, није му солгабиров допустио, да говори о администрацији. Одузео му је реч па је жандармима растерао збор. Тужио се даље Скичак и на то, што је у општини Бреди солгабиров растерао збор, који је он — Скичак — био сазвао. Сабор је те пријаве уступио имунитетском одбору.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 2. октобра 1906.

— **„Слога“**, удружење бивших ученика, ученица и пријатеља срп. вел. гимназије новосадске, држало је своју главну скупштину у недељу 24. септембра (7. октобра) у свечаној дворани гимназијској у 11 сати пре подне. По извештају управног одбора удружење има 903 члана: 96 оснивача, 333 редовна и 484 помагача. Овим бројем ни из далека нису се испуниле наде оснивача овога удружења а није награђен ни труд управнога одбора око окупљања чланова. Одбор је позвао на уписивање у чланство све црквене општине наше и корпорације и замолио је до 200 угледних људи по

разним крајевима нашега народа, да као повереници удружења скупљају чланове. Од 647 црквених општина уписало се тек 18 за чланове, многе корпорације се нису уписале а од 200 повереника одазвало се једва 20. Од свију наших места, којих има до 700, има удружење чланова из 116 места и међутим многа велика места су заступљена са минималним бројем чланова као н. пр. Вршац, Панчево а из преко 500 места нема удружење ни једнога члана, из 500 места дакле нема никога, који би своју љубав према новосадској гимназији манифестовао годишњим прилогом од 2 К! Хиљадама бивших ученика не сматрају за дужност, да буду чланови овога удружења, које хоће да осигура материјално онај завод, из кога су они или на више науке или у живот отишли а колико тек хиљада чланова у народу нашем има, који би без икакве жртве могли бити чланови овога удружења са 2 К годишње. — Главна скупштина је решила, да се управни одбор поново обрати на све стране са молбом, да се уписује у чланове и да изабере нове поверенике за скупљање чланова удружењу. Скупштина је са признањем и захвалношћу примила извештај, да су неки бивши и садањи ученици наше гимназије под водством г.г. Милана Матића правника и свршених гимназиста: Славка Шећерова и Ђорђа Јејановића прошлог школског одмора приредили концерте у неколико наших места а у корист „Слоге“ и послали су од тога 304'86 К благајни удружења. Одбор ће им и писмену захвалу послати и замолити их, да и на даље истом љубављу потпомогну родољубиви смер удружења.

По извештају књиговодства и благајне до сада је утекло у благајну удружења 9659'55 К а потрошено је 608'90 К те по томе сада има у благајни 9050'65 К и то је сместено на приплод у овдашње српске новчане заводе: Централни Кред. Завод, Задругу за међусобно помагање и штедњу, Српску Штедионицу, Трговачко Удружење и Учитељску Задругу.

Скупштина је узела на знање и одобрила трошак за *списак чланова* удружења, који је штампан у 2000 примерака и већ разаслан члановима и послаће се многим нечлановима, не би ли их то можда подсетило на заборављену дужност према „Слози“.

За председника је поново једногласно изабран: *Стеван Симоновић*, за заменика му: *Васа Пушибрк*; за чланове одбора из Н. Сада: Гавра Нецков, др. Сима А. Ђирић, Јован Живојновић, др. Лаза Марковић, Владислав Јанкулов, Лаза К. Манојловић, Ђока Милић, Стеван Милованов, Александар Михајловић, Др. Миладин Свињарев, Александар Јорговић и Михаило Миловановић: за чланове одбора са стране: Др. Милан Поповић из Ст. Бечеја, Никола Петровић из Ст. Пазове, Милан Секулић из Б.-Пеште, Ђорђе Коњовић из Мола, Стеван С. Илкић из Сомбора, Златоје Поповић из Бате, Душан Поповић из Руме, др. Коста Младеновић из Н. Градишке, др. Миленко Марковић из Пакраца, др. Арсен Видак из Кикинде, Миливој Сивачки из Сентомаша и др. Милоје Милојевић, из Ст. Паланке; за рачунопрегледаче: Влада пл. Стратимировић, Андрија М. Матић, Душан Матић а за заменике им: др. Веселин Ђисаловић и Јован Мургуловић.

— **Пожар.** У Трсту је прекјуче на ноћ избила ватра у хотелу Европи. За неколико је минута све западно крило зграде стојало у пламену. Пожарници су локализовали ватру после неколико сахата. Штета се цени на сто хиљада круна.

Новости са стране.

— **Отривена карташка пећина у Будимпешти.** На основу безимених пријава престоничка полиција открила је у Ченгеријевој улици карташку пећину, која је месецима „радила“. Ту су се картали људи разних сталежа, а губили су новце и на рулету. Кад је полиција продрла у пећину, картало се њих 18, међу којима беше судија, саборских посланика, министарских чиновника, официра, адвоката и др. Власник пећине беше неки Алексије *Бод*.

— † **Проф К. Виноградов.** У Петрограду је ово дана умро проф. *Виноградов*, који је и у иноземству био познат са својих радова о балзамовању лешина и о микроскопским истраживањима зарад тога, да се установи карактер болести.

— † **Емил Пувиљон.** У Шамберију у Јужној Француској умро је пре неки дан у 66. години свог века француски романсје Емил *Пувиљон*, који је написао силне сеоске романе, којима је предмет махом узет из његове отаџбине, јужне француске покрајине Гијене.

— **Роман једног руског великога кнеза.** У немачком листу „Bozener Nachrichten“ упозорава неки руски државни великодостојник, који је сад лечења ради у Грису код Боцена, на то, да је свештеник *Балејсис*, што је пролетос умро у Грису, био тобоже некад руски велики кнез. Рођен је године 1875. као син великога кнеза Михајила, брата тадашњем цару Александру II., и звао се Сергеј. Од петнаест је година Сергеј по жељи свог царског стрица ступио као капетан у регименту телесне гарде и ту је аванзовао до пуковника. Кад је године 1894. умро цар Александар III., отишао је Сергеј у Париз, где се загледао у дивну млађану принцезу Мерседу de Beaulieu те је запросио њену руку. Како је принцеза била католичкиња то се Сергеј по њеној жељи покрети. Услед тога а и услед женидбе са девојком из несуверене куће био је за свагда изагнан из Русије и лишен свог високог чина и својих титула. Његово имање је у Русији било конфисковано, тако, да је од онда био упућен на сразмерно мало имање. Од то се доба звао гроф од Балејсиса по маленом спахилуку у Пољској, који је некад припадао породици његове матере. Његов брак са лепом принцезом био је ванредно срећан. Но наједаред оболи принцеза у Ници од жестоке живчане грознице па за два дана умре. Балејсис се онда у Паризу ода богословским наукама и постане католички свештеник. Као такав се врати у Русију, ма да је било опасно, да ће, ако га ко позна, одагнан бити у Сибир. У Русији је најпре био капелан па онда декан у Житомиру. Ту озебе па науче себи окорну бољу у плућима. Онда је потражио лека у Грису код Боцена, где је после две године умро и онде сахрањен.

— **Крвави дан автомобилов.** Најновији спорт је спорт са автомобилом. Нема сумње, да је автомобил за умерене људе врло користан, брз и јевтин подвоз. Али затуцане спортисте доводе брзину автомобила већ до крајних граница, тако да страдаше већ многе автомобилисте и људи, које у лудој брзини прегазише.

Ових дана је чувени американски милијардер *Вандербилт* приредио автомобилску утакмицу на острву Лонг-Ајленду близу Њујорка. Од 17 кола само пет стигоше на мету, а за време утакмице је услед судара, извраћења автомобила, а и услед прегажења *пропао 31 човек!* Један од утакмичара, *Траси*, натерао је своју машину *управо у гомилу* лудо радознале и нестрпљиве публике. Једном младићу машина *у колену одсече ногу*, те су му је одмах морали ампутирати. *Швикерд* прегази неког Немца, кога машина одбаци на 15 метара и *убије* га на место. *Уелскот* јурне с автомобилом у гомилу и прегази дете. *Лоуел* прегази два бициклисте, који су на самрти. Видећи тај ужас, Вандербилт рече: „Та то је толико мртвих и рањених, колико се не може дозволити!“

Слична се несрећа догодила у париском Буфалову велодрому. Два вештака, *Парнет* и *Контан*, утркивали су се на моторском бициклу. Контан је јурио напред, кад уједа падне. Иза њега је јурио Парнет *брзином од 70 километара* на сахат. Овај хтеде да скрене на десно, но како ту беше кривина, машина услед закона о инерцији истрчи горе преко нагиба. Парнет падне а машина утрчи у публику, те погази све, који јој беху на путу. *Пет људи* је *тешко рањено*, а *два младића* су *убијени*.

НОВИЈЕ.

Сњет, 1. октобра. Ово дана је међу радницима тестеране фирме Штајнбајс у Дарвару и међу неким Турцима дошло до размирице, у којој су радници на мртво име избили два Турчина. После неколико дана дође до права покоља међу радницима и Турцима. Турци нападну раднике, који су ноћили у баракама. У току тога крвавог сукоба убијено је дванаест радника и одрубљене су им главе. Жртве тога покоља све су готово из Помаљипе у Далмацији.

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Браника“.

Одступање речкога гувернера.

Будимпешта, 2. октобра. Неки листови доносе вест, да је речки гувернер гроф Нако рад да одступи због систематских нападаја, управљених против њега у последње време.

Страјк пекарских радника.

Будимпешта, 2. октобра. Данас ће бити завршни преговори међу пекарима и њиховим радницима, који страјкују. Мајстори су готови, да нешто попусте а у страјкача је расположај такав, да ће лако доћи до погодбе.

Пожар приликом трке.

Париз, 2. октобра. Приликом коњске трке у Лоншану (Longchamps) продрла је светина преко ограда, јер старт није био удешен по пропису. Светина је растерала четрдесет званичника и запалила тотализа̂терске павиљоне. Ватра је захватила и централни биро. Улози су појединцима враћени. У повратку је светина запалила велики магазин, који припада тркалишту. Њих двадесет и пет су ухапшени због паликућства. Силни су полицајци озлеђени. Морала је изаћи војска, да васпостави ред.

Париз, 2. октобра. 17 људи, који су ухапшени при изгредима на трци, стављени су под оптужбу због јавног насиља, грабежа и пљевине.

Царински спор међу Србијом и Аустро-Угарском.

Београд, 2. октобра. Земаљска конференција самосталаца̂ изрекла је, да је стање земље, које је изазвала Пашићева влада, сумњиво. Национална странка захтева, да се закључи уговор са Аустро-Угарском.

Београд, 2. октобра. Влада је предала аустро-угарском посланику одговор на последњу аустро-угарску ноту, али се садржина ноте најстрожије таји.

Догађаји у Русији.

Петроград, 2. октобра. При свем том, што полиција спречава, трају и даље зборови револуционараца. Свеучилишни ректор је одступио. Биће по свој прилици компликација.

Несрећа на железници.

Шартр, 2. октобра. Брестски експресни воз сударио се на епернејској станици са поштанским возом. Тројица су убијени, 17 је рањено.

Управник: **Др. Мих. Полит-Десанчић.**
Одговорни уредник: **Јанко Перић.**

ОГЛАСИ.

ПРОМЕСЕ
Бечко-комуналних
срећака
ГЛАВНИ ЗГОДИТАК:
К 400.000—
1 згодитак од К 20,000·—
1 згодитак од К 10,000·—
5 згодитака по К 2.000·—
и 12 згодитака по К 500·—
Жребање 2. **новембра о. г.**
Цена К 15·—
Издаје
Мењачница Централног Кредитног Завода
у Новом Саду.
Поштом шаљемо промесе, кад нам се поред цене пошаљу још 35 пот. за поштарину. 529 2—
На захтев и поштанским поузећем.

23233. szám. kig. 1906.

Pályázati hirdetmény.

Ujvidék sz. kir. város sertéshizlaló telepek közé vezető ut építési munkálatok biztositására irásbeli zárt-ajánlat verseny-tárgyalást hirdet.

Az építési munkálatokra 9238.80 korona költség van előirányozva.

A szabályszerü bélyeggel ellátott irásbeli zárt-ajánlatok 1906. évi október hó 23-ik napjának délelőtti 11 óráig nyujtandók be a városi polgármesteri hivatalban és a szövegben tartalmazniok kell azon kijelentést, hogy vállalkozó az összes általános mint részletes feltételeket ismeri és magára nézve kötelezőknek tekinti.

Biztositék fejében ajánlattevő által hatszáz (600) korona ajánlatához csatolva leteendő.

A tervek, költségvetés és feltételek a mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Ujvidék, szab. kir. város tanácsa 1906. évi október hó 13.-én.

SZALAY LAJOS s. k.
kir. tanácsos, polgármester.

Нова радња готових
одела
Панте Скаића у Новом Саду, дунавска ул. бр. 36, добила је огроман избор најмодернијег финог јесењег и зимског одела за мушке, женске и децу.
Цене ниске и утврђене.
509.

Фрање Јосифа
горка вода
је једино пријатно за узимање природно средство за чишћење. 149 16—25

Ораја, јабука
и
сувих шљива
нуди најјефтиније
Александар А. Мудрок
Митровица н С (Срем).
533

Мануфактурна трговина
НИКОЛЕ РАДОСАВЉЕВИЋА
у Митровици
потребује два старија
ПОМОЋНИКА.
Ваља означити, може ли одма ступити или када, какве језике говори, колику фикс плату тражи, где и колико је дуго сервирао?
531 1—2

ГИМНАЗИСТЕ
који су намерни да промене стан и храну, могу наћи места у једној ваљаној кући. Обавештаје даје администрација нашег листа.
534 1—

Власник и издавалац: Деоничарско друштво „Браник“.
Штампарија деоничарског друштва „Браника“.